

Verksamhet

Vattenuttag
Gröndalsträsk
22340 Geta

Ärende

Ansökan avser tillstånd för uttag av hushållsvatten ur Gröndalsträsk för logi- och förplägnadsrörelse.

Verksamheten är ej tillståndspliktig eller miljögranskningspliktig men sökanden ansöker om miljötillstånd i enlighet med 3 mom. 10 § landskapslag (2008:124) om miljöskydd, nedan miljöskyddslagen

Beslut

Miljötillstånd

ÅMHM beviljar Havsvidden Ab miljötillstånd för uttag av hushållsvatten ur Gröndalsträsk för logi- och förplägnadsrörelse.

Miljötillstånd beviljas med stöd av 17 § 1 mom. miljöskyddslagen.

Giltighet

Detta tillstånd gäller tillsvidare.

Tillståndshavaren ska inkomma med en ansökan om granskning och revidering av tillståndsvillkor senast 31.12.2029. Om ansökan om revidering av tillståndsvillkor inte görs inom den föreskrivna tiden förfaller tillståndet i enlighet med 21 § 2 mom. punkt e) miljöskyddslagen.

Ersättning

ÅMHM har prövat frågan om ersättning enligt 7 kap. 8 § vattenlagen (1996:61) för landskapet Åland, nedan vattenlagen. Myndigheten konstaterar att nedanstående tillståndsvillkor och föreskrifter utgör sådant skydd att verksamheten inte kommer att orsaka sådan skada som ligger till grund för ersättning enligt 7 kap. 4 och 6 §§ i vattenlagen.

Miljökonsekvensbedömning

ÅMHM har övervägt behovet av miljökonsekvensbedömning, MKB, i enlighet med 2 och 3 §§ i landskapsförordning (2018:33) om miljökonsekvensbedömning och miljöbedömning. Till underlag för detta beslut krävs inte en MKB.

Villkor och föreskrifter

Tillståndshavaren ska följa nedanstående villkor och föreskrifter utfärdade med stöd av 24 och 26 §§ miljöskyddslagen:

Allmänt

1. Tillståndshavaren är ansvarig för att verksamheten inte förorsakar skada eller olägenhet för miljön. Tillståndshavaren ska tillämpa bästa tillgängliga teknik som enligt gängse branschkriterier är ekonomiskt möjligt då verksamhet enligt detta tillstånd utförs.
5 § miljöskyddslagen
2. Tillståndshavaren ska utse en ansvarig person som har den kunskap som krävs för att övervaka samtliga arbetsmoment som utförs enligt detta miljötillstånd så att miljötillståndet följs. Tillståndshavaren ska till ÅMHM meddela personens namn och kontaktuppgifter och vid byte av ansvarig person uppdatera uppgifterna.
7 § miljöskyddslagen
3. En pegel ska finnas för mätning av vattenståndet i tälten. Pegeln ska vara stadigt förankrad och noll-nivån ska relateras till sjöns tröskelnivå, dvs då vatten inte längre rinner ut ur sjön. Pegeln ska mätas in och då arbetet är utfört ska ÅMHM informeras om dess placering samt noll-nivåns inmätta höjd i höjdsystem N2000.
26 § miljöskyddslagen
4. Vattenuttag får ske så länge vattennivån i tälten inte underskrider tröskelnivån (pegelns noll-nivå) med mer än 32 centimeter. Sänkingsgränsen ska tydligt markeras på pegeln.
24 § f punkten miljöskyddslagen, 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen
5. Vattennivån i Gröndalsträsk skall kontrolleras genom fast monterad och avvägd pegel. Vattennivån i Gröndalsträsk ska mätas och journalföras minst en gång per vecka under perioden maj till september och minst en gång varannan vecka under övrig tid då sjön är isfri.
26 § miljöskyddslagen
6. Tillståndshavaren ska kontrollera och följa upp företagets verkningar på vattenkvaliteten, vattenståndet och ekologisk status i tälten enligt

de i ansökan föreslagna metoderna för hydrografiprovtagning. Kontroll och provtagning ska ske minst två gånger per år, en gång under sensommaren och en gång under vårvintern. Efter fem år ska även en växtkartering utföras som komplement till hydrografiprovtagningen. Inför ansökan om revidering av villkor ska därtill en mer omfattande uppföljning utföras som ska innehålla även provfiske, kräftfiske och en växtkartering.

Parametrar som ska analyseras vid hydrografiprovtagning är:

- Temperatur
- pH
- konduktivitet, $\mu\text{S}/\text{cm}$
- syre, mg/l
- syre, mättnad %
- klorofyll a, $\mu\text{g}/\text{l}$
- Tot N, $\mu\text{g}/\text{l}$
- Tot P, $\mu\text{g}/\text{l}$
- Turbiditet, NTU

Kontrollen kan ske i samarbete med annan part. Resultatet av undersökningarna ska redovisas i verksamhetens skötseljournal enligt villkor 9.

26 § miljöskyddslagen

7. Kemikalier ska hanteras och användas så att eventuellt spill eller läckage inte kan nå avlopp, luft, mark eller vatten eller på annat sätt förorena miljön eller orsaka olägenhet utöver vad deras faktiska bruk föranleder. Kemikalier som används inom verksamheten ska antecknas i skötseljournal enligt villkor 9.

All personal som kommer i kontakt med kemikalier ska känna till kemikaliernas huvudsakliga egenskaper och hur de ska hantera eventuella olyckor. Svenskspråkiga skyddsinformationsblad för de använda kemikalierna ska finnas lätt tillgängliga i lokalen. Utrustning för uppsamling av eventuellt spill eller läckage ska finnas tillgängligt på anläggningen.

Alla kemikalier ska förvaras på ett ändamålsenligt sätt, i täta, förslutna och ändamålsenliga kärl så att risk för förorening av miljön eller risk för människors hälsa förhindras. Kemikaliebehållare och –förråd ska vara placerade så att behållare inte riskerar att välta, utsättas för extrema temperaturer eller på annat sätt kan komma att skadas.

Vid anläggningen får endast sådana kemikalier användas som är tillåtna enligt landskapslag (1990:32) om tillämpning i landskapet Åland av riksförfattningar om kemikalier.

4 och 5 §§ samt 24 § punkt e) miljöskyddslagen samt 4 kap. 7 § 1 mom. vattenlagen

8. Avfallshanteringen ska följa landskapslagen om renhållning (1981:3) och gällande kommunala föreskrifter samt skötas så att miljöförorening och olägenhet för människors hälsa förhindras. Följande prioritetsordning ska iakttas för hantering av det avfall som uppstår i verksamheten:

- förebyggande,
- förberedelse för återanvändning,
- materialåtervinning,
- annan återvinning såsom exempelvis energiåtervinning samt
- bortskaffande.

Allt avfall och farligt avfall ska upplagras i för ändamålet lämpliga och märkta kärl och transporteras av myndigheterna godkänd transportör samt i övrigt hanteras med omsorg enligt bästa tillgängliga teknik så att risken för miljöförorening minimeras.

Avfall ska klassificeras i enlighet med den förteckning över de vanligaste typerna av avfall och farligt avfall som avses i 2 § landskapsförordningen (2011:74) om renhållning. Avfallskoden från förteckningen ska användas vid bortförskaffandet och journalföring i verksamheten. De avfall som har asterisk (*) i förteckningen är farligt avfall, om inte annat har beslutats i något enskilt fall.

Allt avfall ska föras till behandlingsplatser som har myndigheternas tillstånd att ta emot ifrågavarande avfall.

24 § b punkten miljöskyddslagen, 8a - 9 §§ och 13 § renhållningslagen

9. Vid anläggningarna ska skötseljournal föras. I journalen ska finnas uppgifter om:

- vattenuttag per dygn,
- Gröndalsträsk vattennivåer enligt villkor 5,
- skötsel- och underhållsåtgärder i reningsverk och anläggningar,
- provtagningar och provtagningsresultat,
- använda kemikalier; inköp, förbrukning och lagerhållning,
- avfallshanteringen
- fel och driftstörningar som riskerar leda till utsläpp i mark, luft eller vatten, hur och vem som åtgärdat felet samt
- andra nödvändiga uppgifter om verksamheten.

Journalen ska hållas vid vattenverket och ska vid behov uppvisas för tillsynspersonal. Tillståndshavaren ska på begäran av ÅMHM uppge nödvändiga uppgifter och utredningar för kontroll av skötseljournalens tillförlitlighet.

26 § miljöskyddslagen

10. Tillståndshavaren ska lämna årsrapport för verksamheten till ÅMHH före utgången av februari månad påföljande år. Årsrapporten skall bl a innehålla relevanta uppgifter ur driftjournalen avseende råvattenuttag, resultat av provtagningar, kemikalieförbrukning, vattennivåer i tåkten uppgifter om eventuella driftstörningar och olyckor som orsakat utsläpp till miljön samt i övrigt vad som föreskrivs av tillsynsmyndigheten.

26 § miljöskyddslagen

11. Tillståndshavaren är skyldig att kontrollera, utreda och redovisa verksamhetens miljökonsekvenser vid avslutande av verksamheten samt återställa området i ursprungligt skick. Meddelande om avveckling ska göras till ÅMHH som kan föreskriva om eventuella åtgärder i samband med avvecklingen.

24 § punkt d) miljöskyddslagen

Beslutsmotiveringar

Verksamheterna och dess placering

Havsvidden Ab ansöker om miljötillstånd för uttag av hushållsvatten ur det samfälliga vattenområdet Gröndals Träsk, i Östergeta by i Geta kommun, för sin logi- och förplägnadsrörelse.

Verksamheten är inte tillståndspliktig eller miljögranskningspliktig men sökanden ansöker ändå om miljötillstånd i enlighet med 3 mom. 10 § miljöskyddslagen.

Gröndalsträsk är 31,5 ha stor och har ett maxdjup på knappt 4 m vilket ger en vattenvolym på 750 000 kubikmeter. Gränsen för miljögranskning i Gröndalsträsk går vid en vattennivåsänkning om 5 cm, vilket motsvarar ett uttag av 15000 kubikmeter. Havsvidden uppskattar i sin ansökan ett framtida medeluttag motsvarande 32 kubikmeter/dygn + 20% för oförutsedda händelser. Myndigheten beräknar 40 kubikmeter/dygn, vilket ger ett årligt uttag om 14600 kubikmeter. Detta uttag motsvarar en sänkning om 4,6 cm på årsbasis. Prövningsplikt beräknas från den tidpunkt då vatten inte längre rinner ut ur sjön. Gröndalsträsk hör till den kategori av sjöar som enligt bilaga 1 i lanskapsförordning (2008:130) om miljöskydd har miljögranskningsplikt vid vattenuttag som sänker nivån med mer än 5 cm då vatten inte längre rinner ut ur sjön. Havsviddens vattenuttag uppnår inte denna nivå.

Allmänna innehållsmotiveringar

ÅMHHM har gjort en tillåtlighetsbedömning av verksamheterna samt granskat förutsättningarna för beviljande av tillstånd. ÅMHHM konstaterar att då tillståndshavaren vid utförandet av verksamheterna iakttar de villkor som föreskrivs, kommer verksamheterna inte leda till sådan negativ miljöpåverkan som anges i 3 §, a till g punkterna i miljöskyddslagen. ÅMHHM beviljar tillstånd med stöd av 17 § miljöskyddslagen då verksamheterna följer denna lag och den lagstiftning som anges i 10 § miljöskyddslagen.

Myndigheten konstaterar att verksamhetsutövaren har påvisat tillräcklig kunskap och att denne är organiserad på ett trovärdigt sätt. ÅMHHM konstaterar vidare att företaget uppfyller kravet om verksamhetens organisation enligt 7 § miljöskyddslagen.

Vattentäkt utgör ett vattenföretag enligt vattenlagens 3 §. För att utföra ett vattenföretag krävs rätt eller rådighet enligt 2 kap. 2 §. Delägare i samfällt vatten råder över området på samma sätt som ägare enligt 2 kap. 4 §. Havsvidden Ab är delägare i samfälligheten. Enligt 2 kap. 7 § har var och en rätt till vattentäkt på vattenområde för hem- och boskapsushållning. Rätten till vattentäkt kan dock även beviljas den som inte råder över vatten i enlighet med vattenlagens 3 kap. 16§.

Om flera delägare i samfälligheten eller andra nyttjare av vatten tar vatten eller beviljas uttag ur samma täkt och vattnet inte räcker till för alla finns en prioriteringsordning i vattenlagens 12 kap. 4 § som ger företräde för samhällets behov. Samma företrädesrätt har även den som tar vatten för hushållsändamål. Med hushållsändamål avses enligt ovanstående paragraf även täkt för bl a härbärgerings- och förplägnadsrörelse.

Detaljerade innehållsmotiveringar

För att i enlighet med de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagen uppnå tillräckligt miljöskydd och förebygga olägenhet för människors hälsa åläggs tillståndshavaren nödvändiga villkor 1 och 2 om miljöhänsyn i form av allmänna villkor om bland annat tillämpande av bästa tillgängliga teknik och att utse en ansvarig person för att se till att verksamheten bedrivs enligt detta miljö tillstånd. Villkoren föreskrivs i enlighet med miljöskyddslagens 24 och 26 §§.

I syfte att kunna övervaka tillståndet i sjön och utföra de kontroller som åläggs tillståndshavaren nedan krävs att en pegel installeras. Sjöns medelvattenstånd och tröskelnivå är idag oklara. Lagstiftningen utgår från det förhållande då vatten inte längre rinner ut ur sjön, dvs sjöns tröskelnivå. Villkor 3 anger därför att en pegel ska utsättas i sjön och att dess noll-nivå

ska relateras till tröskelnivån så att en uppföljning av vattennivåförändringar kan ske. Villkor 3 ges med stöd av 26 § miljöskyddslagen.

Villkor 4 reglerar lägsta uttagsnivå för Gröndalsträsk. Sökandens uppskattade behov av hushållsvattenuttag inom överskådlig tid, åtminstone fram till tidpunkt för revidering av villkor i tillståndet, har beräknats uppgå till som mest ca 14600 m³ per år varav ca 6600 m³ under perioden maj till september. Uttagsvolymerna är endast indikativa och möjlighet till uttag begränsas av den lägsta uttagsnivån enligt villkor 4, givet med stöd av 24 § f punkten miljöskyddslagen samt 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen. Myndigheten har i sina beräkningar och modelleringar utgått från ett maximaluttag om 50 kubikmeter per dygn under högsäsong och ett årsmedeluttag på 40 kubikmeter per dygn under övrig tid. Enligt beräkningarna kan ett värsta scenario under ett torrår, motsvarande år 2018, orsaka en avsänkning av vattennivån med upp till 32 centimeter från noll-nivån inberäknat uttag och avdunstning. Av denna avsänkning utgör Havsviddens uttag 2,5 centimeter under säsongen då vatten eventuellt inte längre rinner ut sjön. Villkor 4 ges med stöd av 24 § f punkten miljöskyddslagen samt 4 kap. 1 och 4 §§ vattenlagen (1996:61).

Föreskrift 5 avseende egenkontroll bl.a. nivåavläsningar av vattentäkten ges med stöd av 26 § miljöskyddslagen för att tillståndshavaren ska känna till verksamhetens miljöpåverkan och effekterna av driften.

Föreskrift 6 som likaså ges med stöd 26 § miljöskyddslagen syftar till egenkontroll och uppföljning av verksamhetens miljöpåverkan och effekterna av vattenuttaget. I bilaga till ansökan, rapport från Husö Biologiska Station, ges förslag om att en dylik hydrografisk uppföljning ska göras. ÅMHH tillstyrker förslaget men anser att föreslagen provtagningfrekvens inte är nödvändig med beaktande av det ringa uttaget. Ålands Landskapsregering utför redan idag motsvarande eller delvis motsvarande provtagningar i Gröndalsträsk. Tillståndshavaren kan samarbeta med andra parter gällande kontroll och uppföljning. Om ett samarbete inte etableras ska tillståndshavaren själv ombesörja minst 2 hydrografiska provtagningar årligen.

Inför revidering av villkor i tillståndet behöver en utökad undersökning utföras innehållande provfiske, kräftfiske och växtundersökning. Gröndalsträsk som kräftsjö är av särskilt intresse för sakägare och som bör följas upp. Kräftfångster kunde på 1960- och 70-talet uppgå till 1500-2000 individer per år. En tydlig nedgång tycks dock ha skett i slutet av 70-talet och Gröndalsträsk var fredat för kräftfiske åren 1979 – 1981 (K-E Storberg 1981, rapport 21, Husö Biologiska Station). Vid provfiske som utfördes år

2015 fångades 117 kräftor sammanlagt under tre fångstillfällen med 20 mjärddar per gång. En nedgång i kräftpopulationen är enligt rapporten *Förekomst av kräfta i fyra sjöar i Geta, norra Åland 2015*, (Gripenberg, 2015, nr 143, Husö Biologiska Station) inte unik för Gröndalsträsk och kan inte härledas till vattenuttag.

De kemikalier som används i vattenverksamheten är typiska för vattenreningsanläggningar och omfattar fällningskemikalie och kemikalier för pH justering. Kemikalier ska hanteras så att de inte kan förorena mark, luft eller vatten enligt de allmänna kravbestämmelserna i miljöskyddslagens 4 och 5 §§. Med stöd av e punkten 24 § miljöskyddslagen och 4 kap. 7 § vattenlagen utfärdar ÅMHM villkor 7 om hantering av kemikalier inom verksamheten.

Enligt miljöskyddslagens 24 § punkt b kan prövningsmyndigheten besluta om villkor rörande avfallshantering samt förebyggande och begränsning av avfall och av avfallets skadliga verkningar. Det avfall som uppstår i vattenverksamheten härrör främst till förpackningsavfall från vattenreningsprocessen. Villkor 8 anger att vid hantering av avfall som uppkommer i verksamheten ska enligt 3b § landskapslag (1981:3) om renhållning, nedan renhållningslagen, beaktas prioritetsordningen förebyggande, förberedelse för återanvändning, materialåtervinning, annan återvinning (t.ex. till energi) samt bortskaffande. Olika typer av avfall ska insamlas, sorteras och hållas avskilda från varandra i alla skeden av hanteringen, i den mån det är nödvändigt för att förebygga hälso- och miljörisker samt ordna avfallshanteringen på ett ändamålsenligt sätt enligt 8c § renhållningslagen. Vidare ska enligt samma lag allt avfall separeras och återvinnas om det är tekniskt möjligt. Enligt 8 d § renhållningslagen får olika typer av farligt avfall inte spädas ut eller blandas sinsemellan eller med annat avfall eller andra ämnen, utom i det fall det är nödvändigt för återvinning eller bortskaffande av avfallet och det kan göras utan att orsaka skada eller fara för människors hälsa eller miljön.

Verksamhetsutövaren ska enligt 7 § miljöskyddslagen ha tillräcklig kunskap om verksamhetens miljöpåverkan och om möjligheterna att förebygga och begränsa dess negativa miljöpåverkan. Ett stöd för detta är egenkontroll av verksamheten. ÅMHM föreskriver med stöd av 26 § miljöskyddslagen i föreskrift 9 att verksamhetsutövaren ska föra skötseljournal över verksamheten samt sammanställa uppgifterna till en lättfattlig årsrapport. Föreskrift 10 anger att årsrapport över egenkontroll och övervakning ska skickas in till tillsynsmyndigheten årligen.

På grund av svårigheter att i samband med prövningen bedöma eventuell påverkan på miljön och därmed behov av åtgärder vid avslutande av verksamhet utfärdas inga specifika instruktioner för detta. Om tillståndet inte innehåller tillräckliga bestämmelser för avslutande kan ÅMHM enligt 34 § miljöskyddslagen besluta om dylika åtgärder i samband med eller efter avslutande. Med villkor 11 avses att verksamhetsutövaren vid avslutande av verksamheten ska ansöka om tillstånd för avslutande för att myndigheten ska kunna göra en bedömning av huruvida det behövs undersökningar, saneringsåtgärder eller andra försiktighetsmått i samband med avslutandet.

Avgift

För detta tillståndsbeslut uppbärs avgift i enlighet med 15 § i Ålands landskapsregeringsbeslut (2018:2) om taxa för ÅMHM. Dvs avgift debiteras enligt gällande taxa år 2017.

Täkt av ytvatten	4712,00 €
<u>Annonskostnad, delgivning ansökan</u>	<u>132,27 €</u>
Totalt*	4844,27€

*Annonskostnad för delgivning av beslutet tillkommer.

Besvär

Besväransvisning bifogas.

Beslutet justeras omedelbart.

För Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet

Ordförande Ulrika Sandell-Boman
Prövningsnämnden
Beslutande

Mikael Stjärnfelt
Miljöskyddsinspektör
Föredragande

Bilagor

1. Ärendehantering
2. Besväransvisning

Ärendehantering

Ansökan

Havsvidden Ab har ansökt om miljötillstånd för uttag av hushållsvatten ur Gröndalsträsk. Ansökan inkom 19.9.2017 och har kompletterats ...

Delgivning av ansökan

Ansökan delgavs offentligt under tiden 1 – 22 oktober 2018 på ÅMHM:s anslagstavla. Delgivning gjordes också genom annons i tidningen Åland 1.10.2018. I delgivningen framgick att vem som helst hade rätt att skriftligen yttra sig över ansökan inom ovan nämnda tid.

Yttranden

Ett yttrande har inkommit under tiden för offentlig delgivning.

Utlåtanden

ÅMHM har inte begärt utlåtanden.

Bemötande

ÅMHM har hört Havsvidden Ab avseende inkommet yttrande och Havsvidden Ab har inkommit med ett bemötande 19.11.2018. Övriga sådana handlingar som föranleder bemötande har inte inkommit.

Delgivning av beslut

Tillståndsbeslutet sänds till sökanden med mottagningsbevis. Beslutet delges offentligt på ÅMHM:s anslagstavla och en kopia av beslutet finns under denna tid framlagd för allmänheten på ÅMHM:s kansli. Beslutet finns även tillgängligt på internet på ÅMHM:s hemsida, www.amhm.ax. I delgivningen framgår att sakägare kan anföra besvär över beslutet hos Ålands förvaltningsdomstol.